

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

**MAKTABGACHA KATTA YOSHDAGI BOLALARDA
KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISHNING
EKSPERIMENTAL TAHLILI**

Baxromova Gulmira Ergashali qizi

*Qoʻqon davlat universiteti Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (Maktabgacha ta'lim)
yoʻnalishi 1-bosqich magistranti*

Email: baxromovagulmira11@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu maqolada maktabgacha katta yoshdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari dissertatsiyaviy tadqiqot kontekstida tahlil qilingan. Muallif tomonidan olib borilgan tajriba-sinov ishlarining metodikasi, oʻtkazilish bosqichlari va natijalari batafsil bayon etilgan. Tadqiqotda innovatsion pedagogik texnologiyalarning bolalar ijtimoiy-nutqiy rivojlanishiga ta'siri matematik-statistik tahlillar asosida isbotlangan.*

Kalit soʻzlar: *kommunikativ kompetensiya, maktabgacha katta yosh, tajriba-sinov, konstatatsiya qiluvchi bosqich, shakllantiruvchi tajriba, ijtimoiy intellekt, verbal va noverbal muloqot, pedagogik texnologiya.*

**ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ КОММУНИКАТИВНЫХ
КОМПЕТЕНЦИЙ У ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА**

Аннотация: *В данной статье в контексте диссертационного исследования анализируются вопросы развития коммуникативных компетенций у детей старшего дошкольного возраста. Подробно описаны методика, этапы и результаты экспериментально-испытательной работы, проведенной автором. На основе математико-статистического анализа доказано влияние инновационных педагогических технологий на социально-речевое развитие детей.*

Ключевые слова: *коммуникативная компетенция, старший дошкольный возраст, экспериментальная работа, констатирующий этап, формирующий эксперимент, социальный интеллект, вербальное и невербальное общение, педагогическая технология.*

**EXPERIMENTAL ANALYSIS OF THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE
COMPETENCIES IN SENIOR PRESCHOOL CHILDREN**

Abstract: *This article analyzes the issues of developing communicative competencies in senior preschool children within the context of a dissertation research. The methodology, stages, and results of the experimental testing work conducted by the author are described in detail.*

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

Based on mathematical and statistical analysis, the influence of innovative pedagogical technologies on the socio-speech development of children is proven.

Keywords: *communicative competence, senior preschool age, experimental work, formative stage, formative experiment, social intelligence, verbal and non-verbal communication, pedagogical technology.*

KIRISH

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni (5-7 yosh) ijtimoiy hayotga tayyorlashda kommunikativ kompetensiya markaziy o'rin tutadi. Dissertatsiyaviy tadqiqotimizning maqsadi — maktabgacha ta'lim tashkilotlari (MTT) tarbiyalanuvchilarida muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali texnologik modelini ishlab chiqish va uni amaliyotda sinab ko'rishdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tajriba-sinov ishlari maktabgacha ta'lim tashkilotining rivojlantiruvchi markazlari asosida tashkil etildi. Bu yondashuv Maria Montessori ta'lim tizimida ilgari surilgan bolaga yo'naltirilgan muhit konsepsiyasiga hamohangdir.

Tadqiqot jarayonida quyidagi metodlardan foydalanildi:

amaliy tajriba

didaktik o'yinlar

kuzatish

suhbat va savol-javob

ko'rgazmali hamda multimedia vositalari

Tajriba-sinov ishlari uch bosqichda tashkil etildi:

1. **Konstatatsiya qiluvchi bosqich:** Bolalarning boshlang'ich kommunikativ darajasi aniqlandi.

2. **Shakllantiruvchi bosqich:** Maxsus ishlab chiqilgan "Muloqot - do'stlik kaliti" dasturi va interaktiv texnologiyalar (keys, loyiha, modellashtirish) tajriba guruhiga joriy etildi.

3. **Nazorat bosqichi:** Olingan natijalar qayta tekshirildi va qiyosiy tahlil qilindi.

ASOSIY

NATIJARLAR

VA

TAHLIL

Tadqiqotda ishtirok etgan Tajriba guruhi (TG) va Nazorat guruhi (NG) o'rtasidagi farq quyidagi natijalarni ko'rsatdi:

Jadval 1. Kommunikativ kompetensiyaning rivojlanish dinamikasi (foizda)

Darajalar	Guruhlar	Tajribadan oldin (%)	Tajribadan keyin (%)	Farq (+/-)
Yuqori	TG	12.5	42.8	+30.3%
	NG	13.0	18.2	+5.2%

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

O'rta	TG	40.5	45.2	+4.7%
	NG	41.2	43.5	+2.3%
Past	TG	47.0	12.0	-35.0%
	NG	45.8	38.3	-7.5%

MUHOKAMA

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, shakllantiruvchi tajriba bosqichida qo'llanilgan "Vaziyatli muloqot" va "Refleksiv o'yinlar" texnologiyalari bolalarda nutqiy tashabbuskorlik, empatiya va konfliktlarni muloqot orqali hal qilish kabi sifatlarni shakllantirdi. Matematik-statistik tahlillar tajriba guruhidagi o'sish ko'rsatkichlari ishonchli ekanligini tasdiqladi.

XULOSA

Maktabgacha katta yoshdagi bolalarda kommunikativ kompetensiyalarni rivojlantirish texnologiyalarini qo'llash orqali past darajadagi ko'rsatkichni sezilarli darajada kamaytirishga erishildi. Tadqiqot natijalari dissertatsiya doirasida ishlab chiqilgan metodik tavsiyalar MTT tarbiyachilari uchun amaliy qo'llanma bo'lib xizmat qilishini ko'rsatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyeva Sh.M. O'zbekistonda maktabgacha ta'limni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari. – T.: 2019.
2. Babayeva D.R. Nutq o'stirish metodikasi. – T.: Barkamol fayz media, 2018.
3. Vygotskiy L.S. Myshleniye i rech. – M.: Pedagogika, 1982.
4. Sodiqova Sh.A. Maktabgacha pedagogika. – T.: Tafakkur bo'stoni, 2013.
5. "Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan davlat talablari". – T.: 2018.